

Затверджено рішенням Вченої ради
Харківського національного
університету імені В.Н.Каразіна
Протокол № 13 від 23 грудня 2019 року

Введено в дію наказом ректора
Харківського національного
університету імені В.Н.Каразіна
№ 0902-1/047 від 03 лютого 2020 року

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок реалізації учасниками освітнього процесу
Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна
права на академічну мобільність

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблене відповідно до Закону України "Про вищу освіту", Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579, інших нормативно-правових актів з питань вищої освіти, Статуту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (далі – Каразінський університет), Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (нова редакція), затвердженого рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна від 25.06.2018 р., Стратегії розвитку Каразінського університету на 2019-2025 роки, затвердженої рішенням Конференції трудового колективу університету від 27.12.2018 р.

1.2. Положення регламентує діяльність Каразінського університету в сфері організації академічної мобільності студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу, а також установлює загальний порядок організації програм академічної мобільності учасників освітнього процесу на території України чи поза її межами та учасників освітнього процесу іноземних закладів вищої освіти (наукових установ) (далі – іноземні учасники освітнього процесу) в Каразінському університеті.

Академічна мобільність передбачає участь учасників освітнього процесу Каразінського університету в освітньому процесі іншого закладу вищої освіти (наукової установи) в Україні або поза її межами, проведення наукових досліджень із можливістю перезарахування в установленому порядку освоєних навчальних дисциплін.

1.3. Право на академічну мобільність може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співробітництво в галузі освіти та науки, міжнародних програм і проєктів, договорів про співробітництво між

Каразінським університетом і вітчизняним або іноземним закладом вищої освіти (науковою установою) або їх основними структурними підрозділами (далі – заклади вищої освіти (наукові установи) – партнери), а також може бути реалізоване учасником освітнього процесу з власної ініціативи, підтриманої адміністрацією Каразінського університету, на основі індивідуальних запрошень та інших механізмів.

Організованою академічною мобільністю студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників є участь у програмі академічної мобільності, яку оформлюють відповідним наказом по Каразінському університету.

Індивідуальну академічну мобільність здобувачів вищої освіти на основі індивідуальних запрошень, після узгодження з адміністрацією, оформлюють відповідним наказом по Каразінському університету.

Індивідуальна академічна мобільність здобувачів вищої освіти на основі індивідуальних запрошень може бути реалізована без оформлення відповідного наказу по Каразінському університету лише в період канікул або академічної відпустки.

1.4. За місцем реалізації права на академічну мобільність вона поділяється на:

– внутрішню академічну мобільність – академічну мобільність, право на яку учасники освітнього процесу Каразінського університету реалізують у закладах вищої освіти (наукових установах) – партнерах у межах України;

– міжнародну академічну мобільність – академічну мобільність, право на яку учасники освітнього процесу Каразінського університету реалізують у закладах вищої освіти (наукових установах) – партнерах поза межами України, а також іноземними учасниками освітнього процесу в Каразінському університеті.

Міжнародна академічна мобільність – це участь учасників освітнього процесу Каразінського університету, а саме студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних, наукових працівників та інших учасників освітнього процесу (далі – учасники академічної мобільності) у навчальній, науково-педагогічній чи науковій діяльності закордонного закладу вищої освіти, наукової установи, організації (далі – закордонний партнер) упродовж певного періоду, як правило, до одного академічного року, після чого особа повертається до Каразінського університету.

Міжнародну академічну мобільність оформлюють відповідним наказом про закордонне відрядження згідно з «Положенням про службові відрядження і направлення за кордон працівників та здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

1.5. Основними видами академічної мобільності є:

– ступенева мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня вищої освіти, що підтверджують документом

(документами) про вищу освіту або про здобуття ступеня вищої освіти від двох або більше закладів вищої освіти;

– кредитна мобільність – навчання у закладі вищої освіти, відмінному від постійного місця навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи), що будуть визнані у закладі вищої освіти постійного місця навчання вітчизняного чи іноземного учасника освітнього процесу. При цьому загальна тривалість навчання для таких учасників за програмами кредитної мобільності залишається незмінною.

1.6. Навчання вітчизняних та іноземних учасників освітнього процесу за узгодженими між закладами вищої освіти (науковими установами) – партнерами освітніми програмами, що включають програми академічної мобільності, може передбачати отримання випускниками документа про вищу освіту закладу вищої освіти (наукової установи) – партнера, а також спільних або подвійних документів про вищу освіту закладів вищої освіти (наукових установ) – партнерів.

1.7. Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу, що здобувають освітні ступені бакалавра, магістра та доктора філософії у вітчизняних закладах вищої освіти, є:

- навчання за програмами академічної мобільності;
- мовне стажування;
- наукове стажування.

1.8. Формами академічної мобільності для осіб, що здобувають науковий ступінь доктора наук, науково-педагогічних наукових і педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу, є:

- участь у спільних проєктах;
- викладання;
- наукове дослідження;
- наукове стажування;
- підвищення кваліфікації.

II. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

2.1. Основними цілями академічної мобільності учасників освітнього процесу Каразінського університету є:

- підвищення якості вищої освіти;
- підвищення ефективності наукових досліджень;
- підвищення конкурентоздатності випускників Каразінського університету на українському та міжнародному ринках освітніх послуг та праці;
- збагачення індивідуального досвіду учасників освітнього процесу шляхом знайомства з іншими моделями створення та поширення знань;

- залучення світового інтелектуального потенціалу до вітчизняного освітнього процесу на основі двосторонніх і багатосторонніх угод між закладами вищої освіти – партнерами;
- встановлення внутрішніх та зовнішніх інтеграційних зв'язків;
- гармонізація освітніх стандартів закладів вищої освіти – партнерів.

2.2. Основними завданнями академічної мобільності учасників освітнього процесу Каразінського університету є:

- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки, проведення досліджень з використанням сучасного обладнання і технологій, опанування новітніми методами дослідження, набуття досвіду проведення науково-дослідної роботи та впровадження її результатів;
- можливість одночасного отримання учасником освітнього процесу двох документів про вищу освіту з додатками встановленого у закладах вищої освіти – партнерах зразка та інформацією про систему оцінювання в них навчальних здобутків студентів;
- підвищення рівня володіння іноземними мовами;
- посилення інтеграції освіти і науки, розвиток наукових досліджень, поглиблення знань національних культур інших країн, а також поширення знань про мову, культуру, освіту і науку України;
- підтримка соціальних, економічних, культурних, політичних взаємовідносин та зв'язків з іншими країнами.

ІІІ. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

3.1. Загальне керівництво забезпеченням академічної мобільності здійснює проректор з науково-педагогічної роботи, який відповідає за загальне керівництво освітнім процесом, із залученням Управління якості освіти, відділу організації міжнародної діяльності та відділу міжнародних програм та академічної мобільності Управління міжнародних відносин, деканатів факультетів і навчально-наукових інститутів, гарантів відповідної освітньої програми та визначених відповідальних осіб (координаторів) у рамках угод про академічну мобільність.

Відділ організації міжнародної діяльності Управління міжнародних відносин здійснює організаційний супровід міжнародної академічної мобільності, надає методичну допомогу в оформленні документів на закордонні відрядження за підтримки Управління якості освіти та відділу міжнародних програм та академічної мобільності Управління .

3.2. До участі в програмах академічної мобільності допускають:

3.2.1. студентів денної форми навчання:

– які здобувають освітній ступінь бакалавра, починаючи з другого курсу навчання (студенти, які здобувають освітній ступінь бакалавра першого курсу навчання, починаючи з 2 семестру, за рішенням Вченої ради факультету з погодженням Управлінням якості освіти).

– які здобувають освітній ступінь магістра, починаючи з першого курсу.

Студенти денної форми навчання, які здобувають освітні ступені бакалавра або магістра в останніх семестрах випускних курсів не допускаються до участі у програмах академічної мобільності, окрім випадків ступеневої мобільності або за умови наявної угоди, що регламентує академічну мобільність.

3.2.2. аспірантів, докторантів, науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу Каразінського університету.

3.3. Конкурсна комісія відбирає учасників освітнього процесу для участі в програмах академічної мобільності, керуючись принципами гласності, прозорості та рівних можливостей. Вчена рада відповідного факультету (інституту) рекомендує конкурсній комісії учасників освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна для участі в програмах академічної мобільності на основі врахування результатів їх навчання (відсутність академічної заборгованості впродовж останнього навчального року є обов'язковою умовою) чи професійної діяльності, науково-дослідної роботи (наявність наукових публікацій, тощо) та достатнього рівня володіння іноземною мовою, а також додаткових вимог, передбачених договорами, угодами тощо. Відповідний комплект документів подається на розгляд конкурсної комісії, робота якої регламентується окремим положенням.

Програми академічної мобільності повинні відповідати напрямам освітньої діяльності Каразінського університету.

3.4. Етапи, тривалість і зміст навчання у закладах вищої освіти – партнерах визначаються навчальними планами та графіками освітнього процесу, що затверджені у закладах вищої освіти – партнерах.

3.5. Обов'язковою умовою академічної мобільності є оформлення змін до індивідуального навчального плану із зазначенням модулів (навчальних дисциплін), що учасник вивчатиме у закладах вищої освіти – партнерах. Зазначені зміни готуються за погодженням з визначеними відповідальними особами (координаторами) в рамках діючих угод про академічну мобільність.

Зміни до індивідуального навчального плану затверджуються рішенням Вченої ради факультету (інституту) та узгоджуються з Управлінням якості освіти. Наказ, підготовлений Управлінням якості освіти, про внесення змін до індивідуального навчального плану є підставою для наступного оформлення відділом організації міжнародної діяльності Управління міжнародних відносин наказу про академічну мобільність.

Навчання за індивідуальним навчальним планом може здійснюватися із застосуванням технологій дистанційного (електронного) навчання, що має бути обов'язково відображено в індивідуальному плані.

Публічний захист кваліфікаційних робіт можна здійснювати із застосуванням технологій мережевої комунікації.

3.6. Учасників освітнього процесу Каразінського університету, які є здобувачами вищої освіти в межах програм внутрішньої мобільності,

зараховують до закладів вищої освіти – партнерів в Україні як таких, що тимчасово допущені до освітнього процесу та мають права та обов'язки здобувачів вищої освіти вітчизняного закладу вищої освіти (наукової установи).

3.7. За здобувачами вищої освіти Каразінського університету на період навчання, стажування чи провадження наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) – партнері на території України чи поза її межами зберігаються місце навчання та виплата стипендії згідно із законодавством України та відповідно до укладеного договору про академічну мобільність, який визначає програму навчання за кордоном.

3.8. Осіб, які уклали договори про навчання за програмою академічної мобільності, не відраховують зі складу здобувачів вищої освіти Каразінського університету на період реалізації права на академічну мобільність та обліковують в Єдиній державній електронній базі з питань освіти як здобувачів вищої освіти Каразінського університету.

3.9. Здобувач вищої освіти, крім вивчення у закладі вищої освіти – партнері обов'язкових навчальних дисциплін, має право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін.

3.10. Іноземні здобувачі вищої освіти, що реалізують право на академічну мобільність у межах договорів про співробітництво з Каразінським університетом, можуть бути зараховані на навчання до Каразінського університету:

- за рахунок коштів міжнародних програм та організацій;
- за рахунок власних надходжень Каразінського університету;
- за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб;
- на умовах безоплатного навчання у разі взаємного обміну здобувачами вищої освіти, в тому числі за спільними освітніми програмами, які передбачають отримання спільного або подвійного документа (документів) про вищу освіту на умовах безоплатного навчання у разі міжнародного обміну здобувачами вищої освіти, якщо кількість таких іноземних здобувачів вищої освіти не перевищує кількість вітчизняних здобувачів вищої освіти, які навчаються в іноземному закладі вищої освіти – партнері в межах програм академічної мобільності відповідно до укладених між закладами вищої освіти договорів про міжнародну академічну мобільність.

3.11. Науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники Каразінського університету можуть реалізувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності. При цьому за зазначеними працівниками зберігають основне місце роботи в Каразінському університеті до одного року. Оплату праці за основним місцем роботи в Каразінському університеті зберігають на строк до шести місяців, якщо вона не передбачена програмою академічної мобільності.

Навчальне навантаження науково-педагогічного працівника, який є учасником програми академічної мобільності, виконується відповідно до

Положення про планування роботи і звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

3.12. Іноземні науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники закладів вищої освіти (наукових установ) – партнерів, які залучені до провадження освітньої та наукової діяльності під час їхнього перебування в Каразінському університеті, мають усі права та обов'язки працівників Каразінського університету.

Умови приїзду іноземних науковців та діячів освіти на запрошення Каразінського університету та їх перебування в Україні можуть визначатися додатковими договорами, які укладено між Каразінським університетом та запрошеною особою.

IV. ВИЗНАННЯ ТА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

4.1. Порівняння обсягу навчального навантаження під час здобуття вищої освіти в межах програми академічної мобільності ґрунтується на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем вищої освіти у закладі вищої освіти – партнері, та результатів навчання, запланованих освітньою програмою Каразінського університету.

Після завершення програми навчання за кордоном здобувач вищої освіти отримує від приймаючого ЗВО відповідний документ, який відображає його навчальні здобутки, є підставою для академічного визнання результатів навчання в закордонному ЗВО та який разом зі звітом за весь період навчання подає до Каразінського університету.

4.2. Визнання результатів навчання у межах академічного співробітництва з закладами вищої освіти (науковими установами) – партнерами здійснюють з використанням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, прийнятої у країні вищого навчального закладу – партнера, якщо в ній не передбачено застосування ЄКТС.

4.3. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін та ліквідацію академічного розходження здійснюють відповідно до діючого Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна на підставі наданого здобувачем вищої освіти документу з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувачів вищої освіти, завіреного в установленому порядку закладом вищої освіти (науковою установою) – партнером.

4.4. Результати підсумкової атестації здобувачів вищої освіти у період навчання у вищому навчальному закладі – партнері представляють за шкалою, прийнятою у закладі вищої освіти – партнері, і переводять у шкалу, прийняту в Каразінському університеті, за процедурою, затвердженою Вченою радою факультету (інституту).

4.5. Атестацію здобувачів вищої освіти, які навчаються за програмою академічної мобільності, здійснюють у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна.

V. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЩО БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПРОГРАМАХ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

5.1. Здобувачі вищої освіти мають право на:

- продовження навчання або вивчення окремих навчальних дисциплін за спорідненими спеціальностями підготовки фахівців у закладах вищої освіти (наукових установах) – партнерах;
- безпечні та нешкідливі умови навчання;
- користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною базою вищого навчального закладу, що приймає;
- участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах;
- представлення своїх наукових робіт для публікацій.

5.2. Здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- своєчасно надати необхідні документи для участі у програмі академічної мобільності до Конкурсної комісії з відбору учасників освітнього процесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна для участі у програмах академічної мобільності;
- вчасно прибути до закладу вищої освіти (наукової установи), в якому реалізується право на академічну мобільність;
- під час реалізації права на академічну мобільність дотримуватися законодавства країни перебування, правил внутрішнього розпорядку, Статуту та інших нормативно-правових документів вищого навчального закладу (наукової установи), в якому реалізується право на академічну мобільність;
- успішно виконати програму академічної мобільності за затвердженим індивідуальним навчальним планом та Договором про навчання/стажування, тощо;
- після завершення заходів із реалізації права на академічну мобільність у вищому навчальному закладі (науковій установі) – партнері, повернутися до Каразінського університету в термін, який зазначений у наказі про направлення за кордон, і протягом трьох робочих днів після повернення надати до відділу організації міжнародної діяльності відповідні документи, що підтверджують виконання програми академічної мобільності, для оформлення наказу про повернення (копію закордонного паспорту з відмітками перетину державного кордону України; копію сертифікату, диплому, академічної довідки тощо). Письмовий звіт про результати виконання програми, з відповідними висновками, учасник подає у десятиденний термін.

5.3. Студент, який зазначений у наказі про направлення за кордон, не може бути допущений до складання підсумкового семестрового контролю без наказу про повернення, який оформлює відділ організації міжнародної діяльності Управління міжнародних відносин.

VI. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

6.1. Порядок оформлення закордонного відрядження для учасників академічної мобільності регламентується «Положенням про службові відрядження і направлення за кордон працівників та здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна».

6.2. Для оформлення закордонного відрядження учасник академічної мобільності на пізніше ніж за 10 днів до дати виїзду, подає до відділу організації міжнародної діяльності повний пакет документів:

- особисту заяву, погоджену з відповідними структурними підрозділами Каразінського університету;
- оригінал запрошення сторони, що приймає (або його копію) з перекладом державною мовою;
- зміни до індивідуального плану навчання, індивідуальний графік (для студентів, аспірантів, яких направляють за кордон на семестрове або двосеместрове навчання);
- двосторонній Договір між Каразінським університетом та учасником академічної мобільності про участь у програмі академічної мобільності;
- копію Угоди на навчання (для студентів, аспірантів, яких направляють за кордон на семестрове або двосеместрове навчання), а для науково-педагогічних працівників - угоди на викладання, стажування.

6.3. Перелік необхідних документів для участі у програмах академічної мобільності студентів закладів вищої освіти – партнерів та процедуру їх подання регламентують угоди, контракти, гранти, проекти, укладені між закладами вищої освіти – партнерами. Запрошення є обов'язковим документом.

6.4. Документи для оформлення закордонного відрядження учасник академічної мобільності подає особисто або через систему електронного документообігу з моменту введення її у дію.